

RODE KRUIS-PAKKETTEN

vangen. Wij nemen aan dat niet alle families van de Amersfoortse gevangenen over de geldmiddelen beschikten om regelmatig voor pakketten te zorgen (als particulier moest men daartoe veelal aankopen op de zwarte markt doen), maar in de zomer van '43 kwam een nieuwe vorm van hulp op gang die geen aankopen door particulieren vergde: de Rode-Kruis-pakketten werden tot het kamp toegelaten. Aanvankelijk arriveerden die zendingen met vrij grote tussenpozen, maar van oktober '43 af kwam er regelmaat in: eerst één pakket per week en van de lente van '44 af de ene week één pakket, de volgende week twee; elk pakket woog ongeveer anderhalf kilo en, afgezien nog van andere levensmiddelen, kregen de gevangenen aldus per week 12 tot 16 dikbelegde boterhammen die kennelijk buiten het kamp met veel zorg klaargemaakt waren. Elke vrijdag reed een auto van het Rode Kruis het kamp binnen – men zag mevrouw van Overeem uitstappen (veel gevangenen kenden spoedig haar naam) en men wist dan dat men diezelfde dag of een dag later de wekelijkse gave zou ontvangen. 'Het is haast niet te beschrijven', aldus weer ir. Lely, 'hoe alles voor de gewone *Häftlinge* om het Rode Kruis-pakketje draaide. Vrijdags was tachtig procent van alle gesprekken: 'Is het Rode Kruis al binnen?', en als het dan binnen was, wat of er in zou zitten.'¹

Maar het Rode Kruis deed méér: er ging extra voedsel naar het *Revier*, er kwamen geneesmiddelen en instrumenten, ja sommige gevangenen vernamen zelfs dat Berg goedgekeurd had dat het Rode Kruis een eigen ziekenhuis in het kamp zou inrichten.² Berg stond nog andere gunsten toe. Zo vond hij goed dat een Sinterklaas en een Zwarte Piet op Sinterklaasavond '43 de ronde deden in het kamp; op de vraag waarom hij daar terechtgekomen was, antwoordde Sinterklaas: 'Doodenvoudig, ik kwam uit Spanje en had geen persoonsbewijs.' Ook maakte Berg het de in het kamp opgenomen predikanten en priesters minder lastig. Hij wist misschien niet dat van begin '44 af geconsacreerde hosties het kamp binnengesmokkeld werden die daar dan in stukjes werden verdeeld³, en waarschijnlijk wist hij evenmin dat met Pasen '44 de eerste primitieve mis in het dokterskamertje van het *Revier* opgedragen werd, maar het kan hem nauwelijks zijn ontgaan dat in elk *Block* een predikant of priester als kamerwacht aanwezig was; daar had hij geen bezwaar tegen.

¹ A.v., p. 64. ² Begin '44 verklaarden de kerken zich bereid, daarvoor de nodige gelden ter beschikking te stellen; het ziekenhuis kwam pas na september '44 tot stand. ³ Later werden speciaal voor het kamp bestemde veel kleinere hosties gebakken.